

TidningsUtgivarna

Försvarsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Departementspromemorian (Ds 2005:30) "En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet"

Svenska Tidningsutgivareföreningen (Tidningsutgivarna) som har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria får härmed anföra följande. Tidningsutgivarna begränsar sitt yttrande till frågan om förhållandet mellan signalspaning och skyddet för meddelare enligt tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

I promemorian anges att signalspaning är en av grunderna för Sveriges underrättelseförmåga samt att den tekniska utvecklingen inneburit att signaler i allt större utsträckning förmedlas genom tråd. Det föreslås därför att Försvarets Radioanstalt enligt en ny lag om signalspaning skall få bedriva signalspaning oavsett om signalerna befinner sig i etern eller är trådburna.

Den föreslagna regleringen innefattar en uppenbar konflikt med bestämmelserna i TF och YGL. Som konstateras i promemorian (s 147) går det inte att undvika att också samtal mellan en journalist och en meddelare kan komma att spelas in. Anonymitetsskyddet för en meddelare genombryts då och upptagningen eller uppteckningen av samtalet är i sig också ett brott mot efterforskningsförbudet.

Tidningsutgivarna delar promemorians uppfattning att det ideala vore om inhämtning av uppgifter som berörde massmedieområdet förbjöds. Enligt promemorian är emellertid detta inte möjligt eftersom inhämtningen av uppgifter är automatiserad, vilket också gör att det inte är möjligt att vid behov omedelbart avbryta inhämtningen.

Promemorians förslag på "lösning" av problemet är att i lagen om signalspaning ta in en föreskrift om att upptagningar eller uppteckningar som står i konflikt med TF eller YGL omedelbart skall förstöras.

Tidningsutgivarna kan känna sympati för försöken att hantera problemet. Tidningsutgivarna konstaterar också att det enda alternativ som står till buds torde vara att helt förbjuda signalspaning, vilket knappast är relevant.

Det måste emellertid ifrågasättas om promemorieförslaget verkligen löser den grundlagsmässiga problematiken (även om det undantagsvis kan sägas finnas en motsvarande problematik även vid användande av andra tvångsmedel). I den antagna situationen är brottet mot anonymitetsskyddet och efterforskningsförbudet

redan fullbordat när det konstateras att inhämtningen avser TF- och YGL-skyddade uppgifter och detta förändras inte av att förstörelse sker av dem i efterhand, även om detta kan sägas mildra skadeverkningarna.

Ett annat sätt att uttrycka saken är att en begången överträdelse mot grundlag inte kan elimineras genom föreskrifter i vanlig lag om att reparerande åtgärder skall vidtas i efterhand.

Enligt Tidningsutgivarnas mening måste, om den föreslagna lagen skall vara konstitutionellt godtagbar, förfarandet legitimeras genom bestämmelser i TF och YGL. Tidningsutgivarna kan mot den bakgrunden inte tillstyrka promemorieförslaget.

Stockholm den XX oktober 2005

Pär Fagerström
Ordförande

Per Hultengård
Direktör